

Національний університет «Львівська політехніка»
Навчально-науковий інститут права, психології
та інноваційної освіти

Кафедра теорії права та конституціоналізму

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ:
ПРАВА ЛЮДИНИ ТА НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

Збірник матеріалів Другої міжнародної
науково-практичної конференції

Національний університет «Львівська політехніка»

20 травня 2022 року

Львів – 2022

УДК 342.7+[351.86:342](477)(063)

Н 44

*Рекомендувала до друку Вчена рада
Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти
Національного університету «Львівська політехніка»
(протокол № 10/22 від 13 червня 2022 р.)*

*Рекомендувала до друку кафедра теорії права та конституціоналізму
Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти
Національного університету «Львівська політехніка»
(протокол № 15 від 01 червня 2022 р.)*

Н 44 Незалежність України: права людини та національна безпека: збірник матеріалів Другої міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 20 травня 2022 року) / Національний університет «Львівська політехніка»; упоряд. Л. В. Ярмол. Львів: Галицька видавнича спілка, 2022. 380 с.

ISBN 978-617-8092-24-5

У збірнику опубліковано матеріали Другої міжнародної науково-практичної конференції на тему «Незалежність України: права людини та національна безпека», яка відбулася 20 травня 2022 року в Навчально-науковому інституті права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка». Конференцію організувала кафедра теорії права та конституціоналізму.

У своїх виступах учасники – зарубіжні та вітчизняні дослідники – розкрили актуальні наукові і практичні питання, що стосуються посягання на державний суверенітет України, національну безпеку України та порушення прав людини у зв'язку з війною Російської Федерації проти України.

Сформульовано рекомендації, пропозиції щодо реформування української держави у воєнний і післявоєнний період; удосконалення юридичних механізмів забезпечення прав людини в Україні.

Призначається для науковців, викладачів, студентів та аспірантів юридичних й інших гуманітарних навчальних закладів, юристів-практиків, громадських діячів та всіх, хто не байдужий до проблематики конференції.

Матеріали подано в авторській редакції

УДК 342.7+[351.86:342](477)(063)

ISBN 978-617-8092-24-5

© Ярмол Л. В., упоряд., 2022
© Навчально-науковий
інститут права, психології та
інноваційної освіти Національного
університету «Львівська
політехніка», 2022

ЗМІСТ

Ортинський Володимир Привітання.....	13
Ковальчук Віталій / Kovalchuk Vitaliy Привітання / Greeting to participants.....	15

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

1.Ковальчук Віталій / Kovalchuk Vitaliy Національна ідентичність та громадянство як фактори утвердження суверенітету держави в умовах війни / National identity and citizenship as factors of state sovereignty in war.....	17
2. Žalimas Dainius / Жалімас Дайнюс The Consolidation of Western Geopolitical Orientation in the Constitution / Закріплення західної геополітичної орієнтації в Конституції	24
3. Оніщенко Наталія Міжнародне право та розвиток національних правових систем: питання миробудівництва.....	39
4. Melkevik Bjarne / Мелкевік Б'ярн Légitimité et droits de l'homme / Легітимність та права людини.....	41
5. Бедь Віктор Конституційно-правові засади національної ідентичності, національної безпеки, державного суверенітету та обороноздатності України як гарантії реалізації конституційних прав і свобод людини в умовах загроз зовнішньої військової агресії.....	59
6. Engels Arne Introduction of the temporary protection in Germany for displaced persons from Ukraine in the context of application of Directive 2001/55/EC.....	61
7. Kowalczyk Krzysztof Ukraina w koncepcji politycznej Józefa Piłsudskiego, Jerzego Giedroycia i Lecha Kaczyńskiego. Implikacje dla bezpieczeństwa Ukrainy.....	63
8. Korporowicz Leszek Prawa człowieka a prawa narodów w dobie współczesnej interakcji kultur.....	64
9. Колодний Анатолій, Филипович Людмила Релігійна безпека як глобальний виклик сучасності: український контекст.....	67

10. Jakuszewicz Adam

An Assessment of the Bills on Banning the Ukrainian Orthodox Church (of the Moscow Patriarchate) in the Territory of Ukraine in Light of Article 9 of the European Convention on Human Rights.....74

11. Харитонов Олена, Харитонов Євген

Деякі міркування щодо юридичного механізму захисту права власності в умовах війни в Україні.....79

12. Баймуратов Михайло, Кофман Борис

Роль органів місцевого самоврядування України в сфері захисту прав людини в період воєнного стану: до формування прагматично-компетентної парадигми...83

13. Dancák Pavol

Human rights – the right of the person – religious freedom and freedom of conscience...89

14. Ярмол Лілія / Yarmol Liliia / Yarmol Liliia

Порушення прав людини в Україні в умовах війни / Violation of Human Rights in Ukraine in War Conditions / Violations des droits de l’homme en Ukraine pendant le temps de guerre.....91

Секція

**«НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ТА СУЧАСНИЙ КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМ
В УМОВАХ ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ
УКРАЇНИ»**

15. Луцький Роман

Теоретико-правова концепція «русского мира» як фундаментальна загроза конституційному ладу України.....102

16. Рябошапко Леонід

Кримський вектор російської окупації: деокупація свідомості та території.....106

17. Ластовський Валерій

Культура і національна безпека: проблеми політики і законодавства.....109

18. Сушинський Олександр

Війна та тероризм: відповідальність як національна ідентичність.....111

19. Сливка Степан

Природно-правові інерційні системи держав: органічні, воєнні потенції.....116

20. Макарчук Володимир Non possumus, або Конституція України проти доморошених капітулянтів та сепаратистів.....	119
21. Романова Альона Ціннісні аспекти правосвідомості людини в умовах війни.....	123
22. Мельниченко Богдана Военна безпека як складова національної безпеки держави.....	124
23. Гольд Ольга Деякі особливості поліконфесіоналізму під час глобальних конфліктів: філософський аспект.....	126
24. Кобрин Володимир Система державних свят як чинник національної ідентичності в умовах воєнної агресії Російської Федерації проти України.....	129
25. Стецюк Наталія Місце та роль Конституційного суду України в системі захисту суверенітету та забезпечення національної безпеки України.....	132
26. Брездень Володимир, Чернобай Олена Вітчизняна правова аргументація.....	135
27. Андрусяк Ірина Гендерний вимір війни: воєнні злочини проти жінок.....	140
28. Сковронський Дмитро Захист прав людини як процес відновлення порушеної справедливості.....	142
29. Матвєєва Юлія Право в умовах війни.....	145
30. Пивовар Майя Утвердження української національної ідентичності в період війни в Україні	147
31. Баскакова Оксана Реакція Європейського Союзу на вторгнення Російської Федерації до України: цінності vs business as usual.....	149
32. Пивовар Майя, Аблякімова Ельмаз Формування сучасного українського конституціоналізму в період воєнного стану в Україні	153

33. Щербай Іванна	
Реалізація природного права у суспільстві.....	155
34. Яромл Лілія, Данів Валерій	
Роль та значення Вищої ради правосуддя в сучасний воєнний період України.....	157
35. Дерев'яний Всеволод-Ілля	
Конституційна скарга як особливий вид звернення до Конституційного Суду України.....	160
36. Свищо Вікторія	
Конституційна скарга як засіб захисту прав людини.....	163
37. Сарахман Юлія	
Забезпечення територіальної цілісності і недоторканості України: теоретико-правові аспекти.....	165
38. Горкавчук Сандра	
Незалежна логістика у праві: причина воєнних конфліктів.....	167
39. Свідинська Віталія	
Захист прав людини в умовах збройних конфліктів: досвід для України	170

Секція
«ЮРИДИЧНІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ В
УМОВАХ ВІЙНИ»

40. Зозуля Євген	
Забезпечення організаційно-правових умов захисту прав дитини в умовах воєнного стану в Україні.....	173
41. Федчишин Сергій	
Кадровий резерв для проходження державної служби на деокупованих територіях України: пропозиції щодо формування та функціонування.....	176
42. Бочарова Наталія	
Законодавство про місцеве самоврядування у період воєнного стану в Україні: тенденції розвитку і перспективи.....	179
43. Огірко Олег	
Духовно-моральні аспекти прав людини в умовах війни.....	182
44. Паскар Ауріка	
Безоплатна правова допомога під час воєнного стану.....	185

45. Самбор Микола	
Права і свободи людини в умовах війни та правового режиму воєнного стану	188
46. Одинок Олександр	
Захист прав споживачів фінансових послуг: виклики воєнного стану	192
47. Бурдіна Тетяна	
Переведення на поліпшені умови тримання як захід заохочення, що застосовується до неповнолітніх осіб, засуджених до позбавлення волі	196
48. Луценко Яна	
Щодо тимчасового обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина під час дії правового режиму воєнного стану в Україні	199
49. Марич Наталія	
Право на заміну виконання окремих юридичних обов'язків, несумісних із релігійними чи іншими переконаннями людини: юридичне забезпечення в Україні в умовах війни	202
50. Ярмол Лілія, Розум Діана	
Стан і проблеми забезпечення конституційних прав людини та громадянина у період воєнного стану в Україні	204
51. Ярмол Лілія, Буцяк Марія	
Юридичні гарантії забезпечення прав жінок у воєнний період в Україні	208
52. Ярмол Лілія, Кузь Анна	
Юридичні гарантії забезпечення права на мирні зібрання в Україні	211
53. Федорчук Марина, Павлюк Анна	
Юридичні механізми захисту прав внутрішньо переміщених осіб в Україні	215
54. Ярмол Лілія, Струтинська Вікторія	
Реалізація права на повагу до гідності та честі в Україні у період війни	217
55. Ярмол Лілія, Романович Вікторія	
Реалізація права на правову допомогу в умовах воєнного стану в Україні	220
56. Ярмол Лілія, Мідик Марко	
Юридичні гарантії захисту прав дитини: загальнотеоретичні аспекти	223
57. Ярмол Лілія, Карпук Анастасія	
Юридичні гарантії забезпечення прав дитини в Україні	227

58. Гарбузова Євгенія	
Права дітей, які постраждали внаслідок війни в Україні.....	231
59. Яромл Лілія, Миронова Богдана	
Поняття, сутність свободи вираження поглядів людини та проблеми її реалізації в Україні в умовах війни.....	233
60. Яромл Лілія, Кузів Юліана	
Реалізація права на свободу віросповідання в умовах українсько-російської війни .	236
61. Яромл Лілія, Грицишин Віталій	
Реалізація права на мирні зібрання в Україні в період війни.....	240
62. Симоненко Аліна	
Захист цивільного населення в умовах війни.....	243
63. Шостак Андрій	
Обмеження конституційних прав громадян в умовах воєнного стану.....	245
64. Однороз Юлія	
Проблеми обмеження прав і свобод людини в умовах воєнного стану.....	248
65. Міщук Олена	
Права громадян в умовах воєнної агресії Російської Федерації проти України.....	250

Секція

«МІЖНАРОДНІ ГАРАНТІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ДЕРЖАВНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ»

66. Кельман Михайло	
Право і соціальні цінності як критерії (фактори) максимального наближення до стану свободи, справедливості у сучасному суспільстві.....	253
67. Токарська Антоніна	
Новітні стереотипи ворожого дезінформування як спосіб руйнування європейської безпеки	257
68. Богуцький Павло, Короткий Тимур	
Правовий режим гарантій безпеки України.....	259
69. Ковальчук Алла, Лазарєва Віра	
Забезпечення національної безпеки України: міждисциплінарний підхід	263
70. Сірант Мирослава	
Роль ОБСЄ у забезпеченні глобальної екологічної безпеки.....	265

71. Левицька Оксана	
Правова дійсність у формуванні сучасних державних євроінтеграційних норм	268
72. Сивуля Тетяна	
Запроука перемоги – всенародна мобілізаційна готовність.....	271
73. Ромців Олена	
Україна – Рада Європи: співпраця в умовах війни.....	274
74. Кельман Ростислав	
Змістовна сутність функціонального поняття «заборона».....	276
75. Радь Павло	
Юридична природа Будапештського меморандуму: міжнародний договір чи політична домовленість.....	278
76. Яромл Лілія, Кузів Вероніка	
Міжнародно-правовий захист цивільного населення під час воєнної агресії.....	282
77. Яромл Лілія, Продан Катерина	
Міжнародні гарантії безпеки України в умовах війни.....	285
78. Пивовар Майя, Лебідь Каріна	
Геноцид ХХІ століття у контексті війни в Україні.....	288
79. Беліченко Олександра, Козлов Владислав	
Міжнародні механізми захисту України в умовах війни.....	291
80. Колеснік Михайло	
Союз «U24» як нова гарантія національної безпеки та державного суверенітету України в умовах збройної агресії РФ.....	294
81. Нефедова Оксана	
Національна безпека України як важливий фактор в умовах сучасної практики.....	296
82. Чурілова Анна	
Законодавчий аспект щодо окремих елементів війни Російської Федерації проти України.....	298
83. Дидик Максим	
Молодий герой.....	300
84. Демчинська Тетяна	
Міжнародні гарантії національної безпеки в умовах воєнної агресії Російської Федерації проти України.....	302

85. Кухта Марта	
Военна агресія Російської Федерації проти України в контексті міжнародного гуманітарного права.....	305
86. Пухир Аліна	
Багатосторонні гарантії безпеки України.....	308
87. Швед Анастасія	
Міжнародні гарантії національної безпеки та державний суверенітет України в умовах воєнної агресії Російської Федерації проти України.....	310
88. Васильків Оксана Анна	
Поняття та характеристика міжнародних гарантій ядерної безпеки в умовах воєнної агресії Російської Федерації проти України.....	313
89. Габак Вікторія	
Сучасна війна та її геополітичні аспекти.....	315

Секція
«ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ В ПЕРІОД ВІЙНИ»

90. Пашков Віталій	
Правове регулювання дистанційної торгівлі лікарськими засобами в умовах війни.....	317
91. Налуцишин Віктор	
Право на спротив (на прикладі добровольчого формування територіальної громади).....	319
92. Жаровська Ірина	
Вплив інформаційних атак на дітей під час військових дій: правові аспекти.....	321
93. Богів Ярина	
Гарантії прав і свобод громадян в умовах воєнного стану.....	323
94. Шелевер Наталія	
Особливості реалізації судами принципу справедливості в умовах війни в Україні.....	326
95. Цебенко Соломія	
Порушення прав дитини під час збройної агресії Росії проти України.....	327

96. Михайліченко Тетяна	
Чи змінить війна ставлення українців до права вільного володіння вогнепальною зброєю?	331
97. Курепін В'ячеслав	
Пріоритети державної політики щодо розвитку трудових відносин в умовах воєнного часу на підприємствах аграрного профілю.....	333
98. Гурбанова Наргіз Насрадін кизи	
Особливості роботи судів та звернення громадян до суду під час воєнного стану в Україні.....	336
99. Кірик Алла	
Захист прав внутрішньо переміщених осіб.....	338
100. Цебенко Соломія, Бігун Наталія	
Виконання Українською державою правозахисної функції в умовах відкритого вторгнення РФ в Україну.....	341
101. Богів Ярина, Колесник Олена	
Правове регулювання воєнного вторгнення Росії на територію України.....	344
102. Шульган Ірина, Пухир Аліна	
Посилення кримінальної відповідальності за злочини проти національної безпеки України в умовах воєнної агресії Російської Федерації.....	347
103. Богів Ярина, Юрків Богдан	
Правове регулювання економічної діяльності в Україні під час війни.....	350
104. Пивовар Майя, Лукачат Марта	
Напрями реалізації прав внутрішньо переміщених осіб в період воєнного стану в Україні.....	352
105. Товпига Ліна	
Правові засади організації діяльності поліції як служби внутрішнього сектора національної безпеки України.....	355
106. Пилипенко Вікторія	
Актуальні зміни в законодавстві України в окремих сферах суспільного життя в умовах воєнного стану.....	357

107. Варич Валерія	
Діяльність Національної поліції України в умовах воєнного стану.....	360
108. Корінь Дмитро	
Безпека та діяльність поліцейського під час несення служби у період дії воєнного стану на території України.....	362
109. Попова Тетяна	
Охорона публічної безпеки та порядку в умовах введення воєнного стану в Україні.....	364
110. Волик Мілана	
Виконання службових обов'язків поліцейськими під час дії воєнного стану в Україні.....	366
111. Швець Єлизавета	
Види спеціальних засобів та їх характеристика.....	367
112. Козирь Вероніка	
Додаткові повноваження поліцейських, які можуть бути надані їм під час дії воєнного стану.....	369
113. Асламов Олександр	
Застосування поліцією пристроїв для відстрілу гумових куль.....	371
114. Войтович Марія	
Порушення РФ норм щодо заборони катування людей в умовах війни в Україні.....	374
115. Ворончак Дмитро	
Вплив інтеграційних і глобальних процесів на правову систему України в умовах збройної агресії Російської Федерації.....	377

11. Серета М. Співвідношення права на свободу мирних зібрань із суміжними правами. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2015. № 4(83). С. 97–107.

12. Цивільний кодекс України: Закон від 16.01.2003 № 435-IV. *Офіційний вісник України*. 2003. 28 берез. № 11. Ст. 461.

13. Maina Kiai. Report of the Special Rapporteur on the rights to freedom of peaceful assembly and of association. 21 May 2012. No. A/HRC/20/27. United Nations Human Rights Council. URL: https://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/RegularSession/Session20/A-HRC-20-27_en.pdf (дата звернення: 01.05.2022).

Анна ПАВЛЮК

студентка юридичного факультету
Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича

Науковий керівник:

Марина ФЕДОРЧУК

асистент кафедри публічного права
Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича

ЮРИДИЧНІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ

Починаючи з 2014 року, на тлі російської збройної агресії проти України особливого значення набули окремі положення про додаткові обов'язки внутрішньо-переміщених осіб. Подолання негативних наслідків внутрішнього переміщення та забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб вбачається одним з першочергових завдань української держави. По-перше, це впливає із конституційного принципу взаємної відповідальності держави, громадян і тих, хто постійно законно проживає на її території. По-друге, є важливим з точки зору міжнародно-правових зобов'язань та євроінтеграційних прагнень України. По-третє, внутрішньо переміщені особи знаходяться під юрисдикцією держави свого громадянства або постійного проживання, якою є Україна, і тому на них покладаються певні обов'язки. Вони відіграють суттєве значення в механізмі правового регулювання суспільних відносин і пов'язують як демократичну соціальну правову державу, так і особу.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» від 20 жовтня 2014 р., внутрішньо-переміщена особа – це громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру [1].

Сьогодні сучасні тенденції диктують необхідність у подальшому розвитку системи впровадження окремих обов'язків внутрішньо-переміщених осіб. Реагуючи на зовнішньополітичну ситуацію, державні органи й органи місцевого самоврядування почали впроваджувати ряд зобов'язань, характер та обсяг яких неодноразово змінювався зі зниженням чи підвищенням загрози масового напливу вимушених переселенців. Вони стосувалися питань функціонування медичної сфери, режимів перетину кордонів і внутрішньодержавних переміщень, соціальної допомоги, сфери послуг тощо. Проте, найсуперечливішими стали саме ті заходи, які прямо стосувалися впровадження додаткових обов'язків для даної категорії осіб.

На наш погляд, впровадження окремих обов'язків внутрішньо-переміщених осіб є необхідністю для забезпечення реалізації їх прав та свобод. Вони виступають необхідним структурним елементом процесу правового регулювання, формою взаємозв'язку суспільних і особистих інтересів та важливим структурним елементом конституційного статусу особи. Згідно з ст. 9 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» на території України дані особи зобов'язані:

- дотримуватися Конституції та законів України, інших актів законодавства;
- повідомляти про зміну місця проживання структурний підрозділ з питань соціального захисту населення районних, районних у місті Києві державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах рад за новим місцем проживання протягом 10 днів з дня прибуття до нового місця проживання;
- у разі подання недостовірних відомостей в заяві для отримання довідки про взяття на облік повернути суми грошової допомоги виплачені надміру;
- у разі добровільного повернення до покинутого постійного місця проживання внутрішньо переміщена особа зобов'язана повідомити про це структурний підрозділ з питань соціального захисту населення районних, районних у місті Києві державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах рад за місцем отримання довідки не пізніше як за три дні до дня від'їзду [1].

На нашу думку, необхідно визначити права, обов'язки і гарантії, які стосуються захисту осіб від внутрішніх переміщень і надати їм допомогу під час повернення або реінтеграції. Компетентні органи державної влади мають нести головну відповідальність за встановлення умов, які б забезпечили вимушеним переселенцям можливість повернутися до своїх домівок або переселитися для проживання в іншій адміністративно-територіальній одиниці. Крім того, вони повинні докладати всіх зусиль для забезпечення повернення внутрішньо-переміщеним особам їхнього майна, а якщо це неможливо – надавати відповідну компенсацію.

Від початку повномасштабної війни РФ проти нашої держави понад 6,5 млн українців були змушені переселитися в безпечніші області країни. Внаслідок чого Україна входить в десятку країн світу з найбільшою кількістю осіб, переміщених всередині країни. Зокрема, щоб набути права бути взятим на облік як вимушений переселенець особа має відповідати певним критеріям:

- постійне проживання на території, яка постраждала від негативних наслідків збройної агресії чи систематичного порушення прав людини;
- полишення місця попереднього проживання внаслідок застосування насильства чи наявності загрози для життя, безпеки чи свободи;
- наявність мети залишення попереднього місця проживання.

Таким чином, на основі сказаного вище, при дослідженні спрямованості та ефективності впровадження окремих юридичних обов'язків внутрішньо-переміщених осіб в Україні, безумовно, враховувалися причини, вплив зовнішньо-політичної ситуації та глобальні соціально-правові процеси. На основі інформації, зібраної з відкритих джерел можна зробити висновок, що задля забезпечення безпеки вимушених переселенців та охорони громадського порядку є необхідним встановлення додаткових обов'язків, а також тимчасових зобов'язань, за умови їх виправданості, адекватності та з метою суспільної необхідності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 1706-VII – ст. 1.

Лілія ЯРМОЛ

доктор юридичних наук, професор,
доцент кафедри теорії права та конституціоналізму
Національного університету «Львівська політехніка»;

Вікторія СТРУТИНСЬКА

студентка Інституту права, психології та інноваційної освіти
Національного університету «Львівська політехніка»;

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА ПОВАГУ ДО ГІДНОСТІ ТА ЧЕСТІ В УКРАЇНІ У ПЕРІОД ВІЙНИ

Людина – найвища соціальна цінність сучасного суспільства. Право на життя, повагу до честі та гідності – одні з основоположних прав людини. На цінності людини ґрунтується уся система сучасного права. Уже з моменту народження людина має невід'ємне право на життя, честь та гідність. Перелічені права є природними, тобто такими, які ніхто не може жодним чином ні обмежити, ні скасувати чи применшити значущість цих прав. Одним із основоположних є право на повагу до гідності та честі особи. Гідність означає визнання цінності кожної фізичної особи як унікальної біопсихосоціальної цінності, з честю пов'язана позитивна соціальна оцінка особи в очах оточуючих, яка ґрунтується на відповідності її діянь (поведінки) загальноприйнятим уявленням про добро і зло [4, п.4]. Кожна людина має знати й усвідомлювати ці два поняття для того, щоб розуміти межі своїх прав та обов'язків, а також права та обов'язки інших, аби не допустити порушення прав як зі свого, так і з зовнішнього боку.

Право на повагу до гідності та честі нормативно закріплене у Конституції України від 28.06.1996 р.: «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю» - йдеться у ст. 3 Конституції України, а також ст. 21 та ст. 28, в яких відповідно зазначається, що усі люди є вільні й однакові у своїй гідності та правах, а також кожен має право на повагу до його гідності, ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському